

Jaarverslag 2022

Stichting Oude Hollandse Waterlinie

Beste lezer,

We hebben een fantastisch jubileumjaar van de Oude Hollandse Waterlinie beleefd. We keken ernaar uit en onze stoutste verwachtingen zijn overtroffen. Dat begon natuurlijk al op 18 maart met de zeer geslaagde opening in Nieuwpoort.

In het jubileumjaar hebben alle vestingsteden met veel activiteiten hun beste beentje voorgezet. Veel Nederlanders zullen iets hebben meegekregen over het Rampjaar. Ik hoop dat u net als ik heeft genoten van de tv-serie *Het Rampjaar 1672*. Hans Goedkoop vertelde het nog maar eens: 'Het volk redeloos, de regering radeloos en het land reddeloos.'

Het was een druk jaar voor de Stichting Oude Hollandse Waterlinie; we zijn betrokken geweest bij zeventig van de honderdachtenvijftig activiteiten. Onze directeur overhandigde aan de wethouders of burgemeesters van alle vestingsteden onze OHW-vlag. De prachtige voorstelling *Water en Vuur* trok terecht veel bezoek.

Op deze plaats dank ik alle vrijwilligers en ambassadeurs voor hun grote inzet. Zij hebben van het jubileumjaar zo'n succes gemaakt.

Het komend jaar willen we ons vooral richten op samenwerken en verbinden.

Ik wens u veel leesplezier met dit jaarverslag.

Tjerk Bruinsma
voorzitter Stichting Oude Hollandse Waterlinie

Over de organisatie

De Stichting Oude Hollandse Waterlinie is notarieel opgericht op 1 november 2017 en vervolgens ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, KvK nr.: 69983135.

- Post- en bezoekadres: Houttuinlaan 4, 3447 GM Woerden
- Telefoonnummer: 0348-483474
- Email: contact@ohwl.nl
- Website: www.oudehollandsewaterlinie.nl

Bestuur

Het bestuur van de stichting bestond in 2022 uit:

- Voorzitter: de heer Tjerk Bruinsma
- Secretaris: de heer Frans Buijserd
- Penningmeester: de heer Michel du Chatinier
- Lid: de heer Bernard de Jong, vanaf 1 maart vervangen door mevrouw Karin Sommer, welke vanaf 1 november is vervangen door mevrouw Nanda van Zoelen
- Lid: de heer Thierry van Vugt
- Lid: mevrouw Bea de Buisonjé

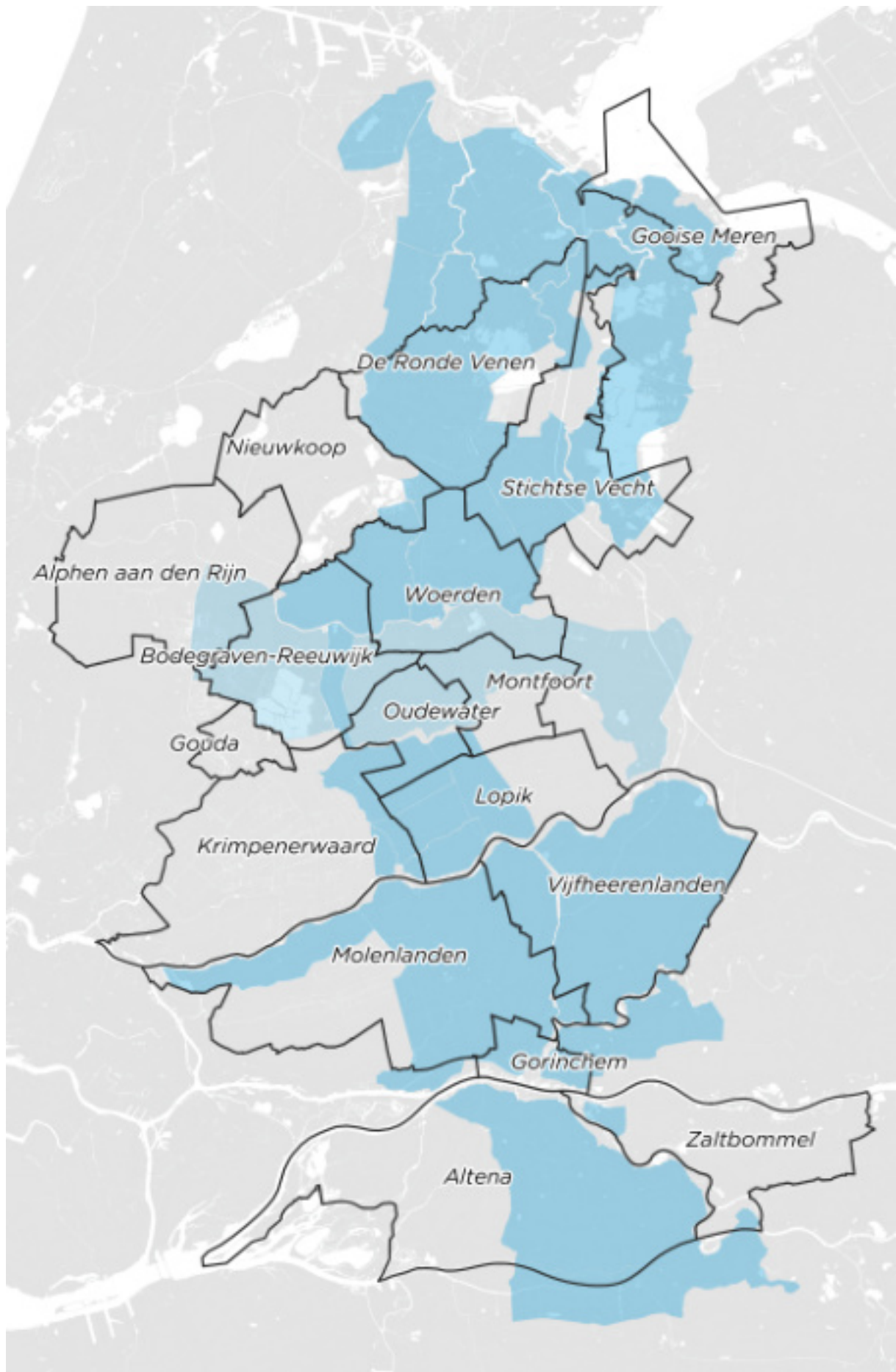
Directeur van de stichting is mevrouw Anastasia van der Lugt.

Voorzitter, secretaris en penningmeester functioneren tevens als dagelijks bestuur, daarbij geadviseerd door de directeur.

Vergadermomenten

Het algemeen bestuur is in 2022 vier keer bij elkaar gekomen. De agenda wordt samengesteld door voorzitter, secretaris en penningmeester, bijgestaan door de directeur.

Dit jaar werden het Symposium en Waterlinieberaad, een bijeenkomst van aangesloten waterschappen en gemeenten (waarvan rechts een overzicht), gecombineerd tot een 'Breed waterlinieberaad' dat plaats vond op 16 december op Fort Wierickerschans in Bodegraven.

Doel en missie

De Stichting heeft ten doel bij te dragen aan het behoud van ons nationaal erfgoed de Oude Hollandse Waterlinie, door:

- het in stand houden van de natuur-, landschaps- en cultuurwaarden van de linie;
- het bekend en bemind maken van militair en watererfgoed, fysiek en immaterieel;
- een duurzame maatschappelijke benutting van de linie
- het bevorderen en stimuleren van de onderlinge samenwerking door de vestingsteden met elkaar te verbinden;
- relaties en samenwerkingsverbanden aan te gaan met andere relevante waterlinies.

Het inundatiegebied van de Oude Hollandse Waterlinie loopt door vijf provincies: Noord-Holland, Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Brabant en Gelderland. Het omvat een groot deel van het Nationaal Landschap Groene Hart, een groot gebied met veel ruimtelijke kwaliteiten, zoals nieuwe en natte natuur, landschap, cultuur, openheid en stilte: een natuurlijke habitat voor burgers en dieren.

Missie

De missie van de Stichting OHW wordt verwoord in het marketingplan dat de provincie Zuid-Holland heeft laten opstellen door Bosscher en Klein, bureau voor destinationmarketing, en een nota van de hand van marketeer Michiel van der Schaaf met de focus op het jubileumjaar 2022. Beide plannen zien grote kansen om de OHW meer bekendheid te geven.

Beleidsplan

Met het oog op de viering van het Jubileumjaar 2022 is een beleidsplan voor 4 jaar opgesteld voor de periode 2019-2022. Vanuit dit meerjarenbeleidsplan is per jaar een activiteiten- of jaarplan opgesteld met daaraan gekoppeld een jaarbegroting.

Zie: <https://oudehollandsewaterlinie.nl/wp-content/uploads/2018/08/9-Beleidsplan-Stichting-OHW-2019-2022.pdf>

Oranjevaasje

Een heel bijzonder moment tijdens het symposium van Kasteel Amerongen op zaterdag 15 oktober. De ambassadeurs van Oekraïne, België, Bosnië, Duitsland, Frankrijk, de militair attaché van het Verenigd Koninkrijk en de commissaris van de Koning in Utrecht namen een uniek Oranjevaasje in ontvangst. Traditioneel vervaardigd door Royal Crystal Leerdam en aangeboden door Stichting OHW.

Directeur Anastasia van der Lugt: “Het is heel speciaal om tijdens deze gelegenheid in dit gezelschap te mogen zijn. Onze vijanden van weleer zijn onze bondgenoten voor de toekomst.” Hiermee doelde Van der Lugt op het feit dat het dit jaar 350 jaar geleden dat legers van de Franse koning Lodewijk XIV Nederland binnenvielen. Stadhouders Willem III zag door de snelle totstandkoming van de Oude Hollandse Waterlinie en slimme diplomatie het tij keren.

De rol van diplomatie in crisistijd is tot op de dag van vandaag een actueel thema. Om deze reden organiseerde Kasteel Amerongen een symposium over diplomatie in 1672 en nu. In het programma was naast de visie van de Europese ambassadeurs ook ruimte voor het verhaal van de Oude Hollandse Waterlinie. Het is een groot voorrecht dat we, samen met de ambassadeurs van de landen waar we 350 jaar geleden mee in oorlog waren, nu in vrede op een symposium hebben kunnen spreken over zaken die ons verbinden.

Visie op diplomatie door Europese ambassadeurs

Ed Kronenburg, secretaris-generaal van het ministerie van Buitenlandse Zaken van 2008 tot 2012 en voormalig ambassadeur in Parijs en Beijing: “In het Rampjaar 1672 speelde diplomatie een belangrijke rol. Ook in 2022 is diplomatie van essentieel belang. De vraag die hierbij speelt is of we kunnen leren van het verleden? Zijn er parallellen te zien tussen het Rampjaar 1672 en de huidige situatie?” De aanwezige ambassadeurs zijn hierover in gesprek gegaan en gaven hun visie over de rol van diplomatie in crisistijd en de betekenis voor 2022. Aan bod kwam onder andere de relatie tussen het Rampjaar 1672 en de huidige politieke situatie in Europa. De ambassadeur van Oekraïne was door omstandigheden iets verlaat. Bij binnenkomst kreeg heer Kononenko een luid applaus van de zaal.

Oranjevaasje en Stichting OHW

In het Rampjaar 1672 zorgde de Oude Hollandse Waterlinie voor een succesvolle verdediging van Holland. Door het versterken van vestingsteden, het aanleggen van schansen en het inunderen van een uitgestrekt gebied werden aanvallen van de Franse legers afgeslagen. Ter gelegenheid van het 350-jarig jubileum van de Oude Hollandse Waterlinie heeft Royal Leerdam Crystal een Oranjevaasje uitgegeven; gemaakt door de Nederlandse ontwerper Wieki Somers in samenwerking met Sommer Dutch Glass Art. In het doordachte ontwerp is duidelijk de typerende vorm van vestingsteden te herkennen en door het vaasje te vullen met water krijg het een link met de inundaties uit 1672. Met de uitgifte van Oranjevaasje Oude Hollandse Waterlinie 350 onderstreept Royal Leerdam Crystal het belang van de Oude Hollandse Waterlinie en de relevante rol die de linie in het heden kan spelen, zoals recent de inzet van inundaties als verdediging in Oekraïne.

Vergeeten, vergeven en gedenken

De ambachtelijk geblazen vaasjes werden met enthousiasme en interesse voor het ambacht en de geschiedenis van de Oude Hollandse Waterlinie ontvangen. Van der Lugt bedankte alle ambassadeurs na het overhandigen van de vaasjes en sprak hen uit naam van de stichting toe met de woorden: “We moeten het verleden vergeven en vergeten om toekomstgericht te kunnen handelen en in het heden te kunnen samenwerken. Daarnaast is het ook belangrijk dat wij herdenken en leren van ons verleden. Wij hopen dat dit Oranjevaasje als symbool voor deze herdenking zal staan”.

Jubileumactiviteiten

Stichting OHW heeft tijdens het jubileumjaar een coördinerende en verbindende rol gespeeld tussen ondernemers, stichtingen, gemeenten, verenigingen en andere partijen die activiteiten, projecten of publicaties hebben georganiseerd. Hier volgt een impressie.

Evenementen

De Woerdense Havendagen op 9, 10 en 11 juni stonden in het teken van het 350-jarig jubileum van de OHW. Stichting OHW maakte daarom deel uit van de organisatie, en dit had effect op een aantal onderdelen. Stichting OHW verzorgde het reenactment-gedeelte; in het Westdampark stond drie dagen een legerkamp uit 1672 waar schietdemonstraties werden gegeven met musketten en een kanon. Op vrijdagavond werd een korte film over de OHW getoond in de pauze van het concert. Het concert stond zelf ook in het teken van de OHW; er werd muziek gespeeld van rond 1672. Op zaterdag was er een intocht per boot van Prins Willem III, deze overhandigde vervolgens de sleutel van de stad aan burgemeester Molkenboer. Stichting OHW was tevens aanwezig op braderie met een stand met promotiemateriaal en boeken.

Andere evenementen waar Stichting OHW bij betrokken was waren onder meer de Kasteeltuin Live in Langerak (augustus), historisch festival 'In het hoofdkwartier van de prins' in Nieuwerbrug (september), de Vestingfeesten in Nieuwpoort en Schoonhoven (september).

Er op uit!

Tour de Oude Hollandse Waterlinie (maart t/m oktober) was een project in samenwerking met het bedrijf Epic in de Running. Ook was de Hersenstichting aangekoppeld als goed doel waar een deel van de opbrengt heen ging. Het parcours van Naarden naar Gorinchem bestond uit 10 etappes die mensen per fiets, voet of skeelerend konden afleggen langs een groot deel van de OHW. Het aanvankelijke plan van Epic in de Running bleek moeizaam tot stand te brengen. Daarop is door Stichting OHW contact gezocht met jubilerende steden Woerden (650 jaar), Gouda (750 jaar), Utrecht (900 jaar) en Waterschap HDSR (900 jaar waterbeheer). Op voorstel van Stichting OHW is de route gewijzigd zodat het voor de jubilerende gemeenten aantrekkelijk werd om aan te haken. Uiteindelijk omarmden de gemeenten Gouda, Woerden, Oudewater, Montfoort, Bodegraven-Reeuwijk, Krimpenerwaard, Gorinchem en Gooise Meren het initiatief. Door het tevens te koppelen aan de organisatie 'Enjoy cleaning up!' werden ook de thema's milieubewustzijn en een schone leefomgeving aan het evenement gekoppeld.

Oude Hollandse Waterlinie-fietsstour was een evenement dat Stichting OHW organiseerde in samenwerking met het bedrijf Central Events. Stichting OHW was betrokken bij het ontwerp van het logo en promotiemateriaal. Stichting OHW verzorgde de afstemming tussen Central Events en gemeenten, en er is een koppeling gemaakt tussen de route en het Streekmuseum Reeuwijk, zodat deelnemers aan de fietstour de reizende tentoonstelling van Stichting OHW in het museum konden bekijken.

Schuitje varen op de Vecht. In samenwerking met rederij Schuitje varen is een vaartocht opgezet langs een deel van de OHW dat relatief onderbelicht is (Muiden, Weesp, Fort Uitermeer, Fort Hinderdam). Deelnemers voeren met het historische schip 'Bolivar' over de Vecht van het Muider slot naar Nigtevecht. Op een aantal punten langs de route was een stop zodat deelnemers aan wal de historie ter plekke konden bekijken.

Andere recreatieve projecten waar Stichting OHW bij betrokken was waren onder meer de Waterlinie Wandeltocht, de Kennedymars 'De 80 van de OHW', de Laarzen van Langois in Gorinchem, de Vroeger en Nu wandelingen in Nieuwer ter Aa, en de Waterwandeling 1672 langs de Vlist.

Zichtbaarheid

Stichting OHW zorgde voor de aankleding van veel OHW gerelateerde evenementen. Dit gebeurde bijvoorbeeld door het aan gemeenten, verenigingen en stichtingen ter beschikking stellen van zwaai vlaggetjes, banners, beachflags, sleutelhangers, en linten

met vlaggetjes. Hierdoor was de OHW op veel evenementen goed zichtbaar.

In samenwerking met het bedrijf Munt-Online en stichting Michiel de Ruyter werd een unieke herdenkingsmunt ontwikkeld. De munt toont de kaart van Nederland met daarop de geïndeerde gebieden en de vloot van De Ruyter. Ook staan de beeltenissen van de drie hoofdrolspelers uit 1672 op de munt: Johan de Witt, Michiel de Ruyter en Prins Willem III. Geïnteresseerden konden de munt via internet bestellen. De munt werd tijdens de opening van het jubileumjaar gepresenteerd.

Andere manieren waarop de zichtbaarheid van de OHW is versterkt zijn onder meer: de opening in Nieuwpoort, de fotowedstrijd, de vernieuwde Z-card (in samenwerking met Stichting Liniebreed Ondernemen), een unieke herdenkingsmunt 1672, nieuwe VR-palen in diverse gemeenten, OHW-bier, en verschillende soorten OHW vlaggen. Het uitdragen van het verhaal van de OHW werd ook bereikt door het verkopen van boeken. Bestseller was het stripboek 'Het Waterwapen', waar tijdens het jubileumjaar honderden exemplaren van zijn verkocht door Stichting OHW.

Educatie en kennisoverdracht

Educatieprogramma 'Water in de A5H' van Stichting Blauwzaam, Yuverta en Stichting OHW richtte zich op watergerelateerde educatie in brede zin, dus water in relatie tot klimaat, natuur, veiligheid, recreatie en erfgoed. Het projectgebied was de Albrandswaard en de Vijfheerenlanden (A5H), en Stichting OHW verzorgde een presentatie in Ottoland en stelde met het Erfgoedhuis Zuid-Holland en het Kunstgebouw vragen op voor scholieren over erfgoed in het gebied.

Tevens is er aandacht voor de OHW geweest in diverse items op regionale en lokale tv-zenders, zoals RTV Krimpenerwaard en het Waterliniejournaal in de omgeving van Bodegraven en Nieuwerbrug. Een bijzondere lezing, waar Stichting OHW overigens niet bij betrokken was, vond plaats in Lissabon, waar Edwin Paar, specialist op het gebied van Nederlandse invloed op Portugese vestingbouwkunde, een presentatie gaf over de Oude Hollandse Waterlinie met als titel 'A linha aquática holandesa'.

Zie de paragrafen over de reizende exposities, de Kennisdag, en het educatief programma van Erfgoedhuis Zuid-Holland voor meer informatie over deze bijdragen van Stichting OHW.

Exposities

Stichting OHW heeft in 2022 zowel eigen exposities georganiseerd als samengewerkt met lokale musea en historische verenigingen. Zo is de spannende geschiedenis van de waterlinie zichtbaar gemaakt op aansprekende locaties in de vestingsteden en de inundatiegebieden.

Project Verbeeld

De stichting heeft tijdens het jubileumjaar met drie reizende exposities vrijwel het hele liniegebied bezocht. De reizende expositie *De Oude Hollandse Waterlinie*, waarvan twee series beschikbaar waren, en de reizende expositie *Verbeelding van het Rampjaar* (propaganda rondom de waterlinie) bestonden beiden uit een serie van acht banners (100x200cm). De exposities over de OHW hadden tevens een digitale component in de vorm van een informatiezuil; een touchscreen met toegang tot enkele relevante websites.

Voorafgaand aan, en tijdens, het jubileumjaar zijn de reizende exposities aan de gemeenten in het gebied aangeboden. Dankzij bemiddeling door de gemeenten en historische verenigingen, en de gastvrijheid van musea en bibliotheken, zijn geschikte locaties gevonden waar de exposities

kosteloos konden staan. Slechts één gemeente gaf aan geen belangstelling te hebben voor een expositie. Drie exposities zijn afgelast; de eerste door de verplichte sluiting van musea tijdens de geplande periode, de tweede door het afgelasten van de Vestingdriehoekdagen, en de derde omdat de locatie niet langer beschikbaar was. De exposities stonden in de Openbare Bibliotheek Oudewater, het Streekmuseum Reeuwijk, de Grote of Sint-Catharinakerk in Heusden, Museum Nieuwkoop, de Openbare Bibliotheek Gorinchem, Museum De Knoperij in Montfoort, het Visserijmuseum in Woudrichem, de Heilig Hart van Jezus kerk in Vinkeveen, het Nederlands Zilvermuseum in Schoonhoven, Streekmuseum VredeGoed in Tienhoven (gemeente Stichtse Vecht), het Provinciehuis Zuid-Holland in Den Haag, het gemeentehuis van De Bilt, de Openbare Bibliotheek Bilthoven, Kasteel Woerden en het Nederlands Vestingmuseum in Naarden.

Samenwerking

Stichting OHW heeft tijdens het jubileumjaar samengewerkt met musea en historische verenigingen in het liniegebied. Er werden inhoudelijke bijdragen geleverd aan exposities over water, de waterlinie, en de oorlog van 1672 in musea. Deze bestond soms uit historisch en modern beeld- en kaartmateriaal, en in andere gevallen uit historische verhalen over de

locatie. Voorbeelden hiervan zijn de exposities over het Rampjaar in de Domkerk in Utrecht, het Haags Historisch Museum, het Waterliniemuseum op Fort bij Vechten, Museum Nieuwpoort en Rijksmuseum Slot Loevestein.

Een bijzondere expositie was '1672 Rampzalig' in Vinkeveen, georganiseerd door Historische Vereniging De Proosdijlanden. Tijdens de duur van de expositie heeft Stichting OHW een bijdrage mogen leveren in de vorm van beide reizende exposities, die naast de lokale expositie werden opgesteld. Daarnaast werd ook de film 'De Zondvloed' (een productie van stichting Struinen & Vorsen) vertoond en was tekenaar Fred de Heij aanwezig op Open Monumentendag om het stripboek 'Het Waterwapen' te signeren. Ook werd de educatieve 'watertafel' ter beschikking gesteld.

De reizende exposities van Stichting OHW werden in Reeuwijk en Nieuwkoop gecombineerd met de heropening van de musea, en in De Bilt met een reizende expositie van de lokale historische vereniging. Tevens ondersteunde Stichting OHW de plaatsing van de buitenexpositie 'Linie van boven' in Nieuwkoop (een productie van stichting Liniebreed Ondernemen).

Marketing, promotie en pr

In het jubileumjaar 350 jaar Oude Hollandse Waterlinie in 2022 heeft Stichting OHW zich ingezet voor een aantal belangrijke on- en offline marketingprojecten. Leidraad was het marketing- en communicatieplan dat in opdracht van de Erfgoedtafel Oude Hollandse Waterlinie in 2021 is opgesteld. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste marketing-, communicatie- en pr-activiteiten van de Stichting OHW tijdens het jubileumjaar.

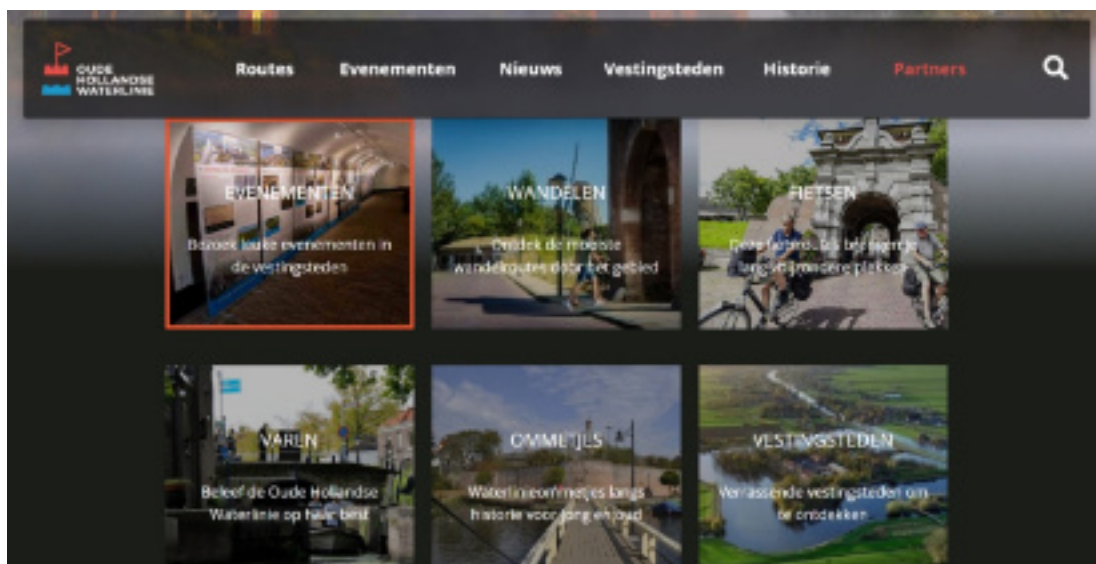
De gehanteerde strategie voor 2022

Hoewel de Oude Hollandse Waterlinie een belangrijk onderdeel is van ons cultureel erfgoed, is het niet bij iedereen even bekend. De Stichting OHW zet zich in om daar verandering in brengen. Het jubileumjaar 350 jaar Oude Hollandse Waterlinie is ingezet om in 2022 de waterlinie op een eigentijdse en aansprekende manier onder de aandacht brengen bij een breed publiek. Een aantal onderdelen worden hiervoor ingezet:

1. Het onderdeel positioneren gaat over het bepalen van de juiste identiteit en boodschap voor de Oude Hollandse Waterlinie. De waterlinie laten zien als een uniek en relevant stukje Nederlandse geschiedenis dat voor iedereen interessant is om te ontdekken.
2. Communicatie was dit jaar het tweede onderdeel van de strategie. Hierbij hebben we de juiste kanalen en boodschappen gebruiken om de doelgroep te bereiken. Daarbij hebben we ons op een breed publiek gericht, van jong tot oud. De waterlinie is op een laagdrempelige en interactieve manier gepresenteerd. Door gebruik te maken van moderne media, zoals sociale media en virtual reality, is de waterlinie toegankelijker gemaakt voor een nieuwe generatie.
3. Het derde onderdeel van de strategie in 2022 was versterken en het verder uitbreiden van de samenwerking met verschillende partijen, zoals gemeenten, culturele organisaties en bedrijven, cruciaal is om de waterlinie op de kaart te zetten. Door gezamenlijk inzet van marketing, promotie en pr, hebben verschillende partijen elkaar versterkt en zo meer bezoekers kunnen trekken.

Personele inzet

Voor de uitvoering van de marketing heeft de Stichting OHW is een ervaren marketing coördinator (8 uur) en een uitvoerend marketingcommunicatie medewerker (16 uur) ingezet.

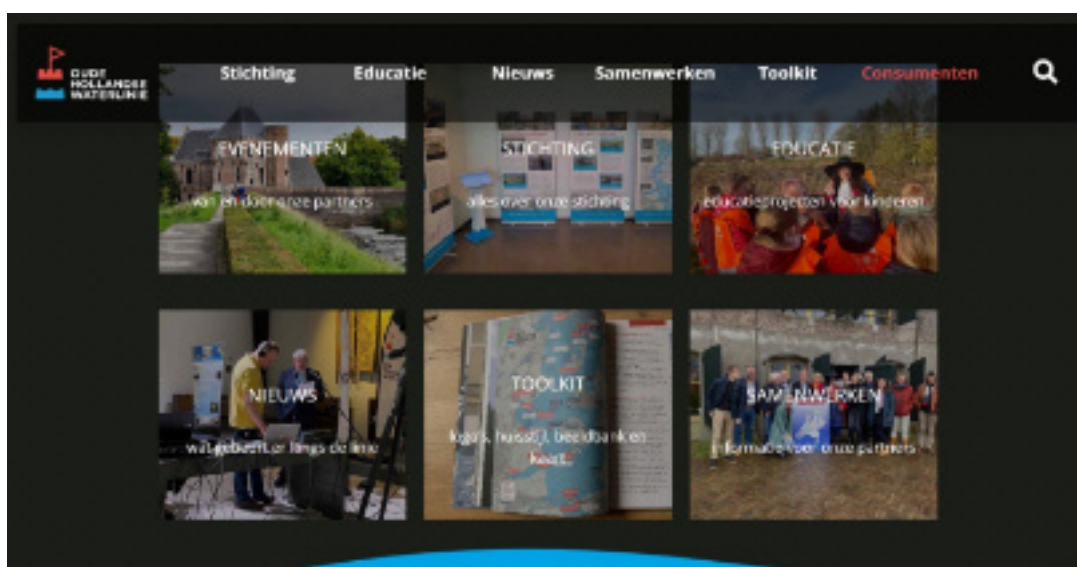

Bewaken huisstijl

Diverse partijen hebben het jubileumjaar van de OHW hebben gebruikt als haakje voor door hen georganiseerde evenementen en activiteiten. Met als gevolg een scala aan projecten als thema Oude Hollandse Waterlinie. Partijen als destiniatiemarketingorganisaties, projectbureaus en locaties gingen hier mee aan de slag. De organisatoren werden door de Stichting OHW ondersteund met hun marketing- en promotie rond de evenementen. Hierbij werd continue gelet op het juiste huisstijlgebruik, om de herkenbaarheid van de Oude Hollandse Waterlinie te vergroten.

Publiekswebste

Een belangrijk onderdeel van onze marketingstrategie is het onderhouden van onze website en sociale media-accounts. In 2022 hebben wij veel tijd en energie gestoken in het verbeteren van onze website. Op de nieuw ontwikkelde website voor het publiek (afbeelding boven) zijn de centrale agenda's en de nieuwsrubrieken ingezet om alles rond de OHW centraal zichtbaar te maken. Daarnaast treft het publiek ook informatie over vestingsteden, routes en historie aan en kan men

boeken bestellen. Het aantal mensen dat onze website bezoekt is aanzienlijk gestegen.

1. Tussen 01-01-2022 en 15-12-2022 totaal aantal keer bezocht: 48.852.
2. Stijging van 19% ten opzichte van dezelfde periode in 2021. Bijna verdubbeling van 2020.
3. Populairste pagina's: ommetjes, wandel- en fietsroutes en de evenementenpagina.

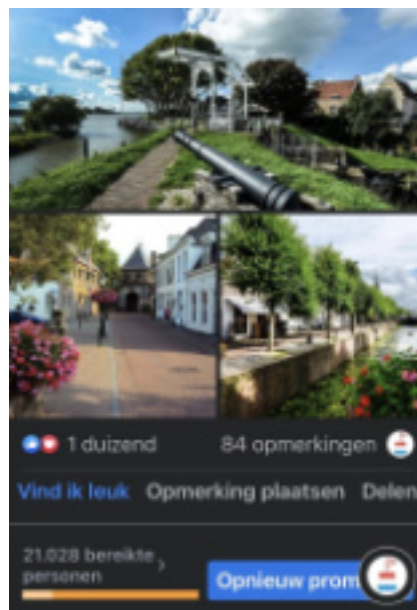
Partnerwebsite

Wij hebben een gedeelte van de website ingericht voor partners, met dezelfde herkenbare 'look and feel' (afbeelding pagina 19, onder). Partners kunnen hier onder meer informatie vinden over Stichting OHW, op de hoogte blijven van nieuws, partnerevenementen, samenwerkingen, nieuwe projecten. De samengestelde toolkit is hier beschikbaar gesteld, evenals een beeldbank en linken naar publicaties.

Sociale media

In 2022 hebben wij ons gericht op het vergroten van ons bereik op sociale media, met name organische content. We hebben onze sociale media-accounts actief gebruikt om het publiek te informeren over historie, vestingsteden, routes, evenementen en andere activiteiten. Zo hebben we veel nieuwe berichten en foto's geplaatst, berichten gedeeld van onze partners. We hebben dit vooral op Facebook en Instagram geplaatst. Per aangesloten vestingstad hebben we ook een betaald bericht (*sponsored content*) kunnen inzetten, met succes.

Het aantal volgers (Instagram 1.447 volgers, Facebook 1.496 volgers) is flink toegenomen en ook de betrokkenheid van het publiek bij onze berichten is zeer goed in verhouding met soortgelijke accounts.

Een bericht op Facebook (boven) en een overzicht van foto's op Instagram (onder).

Een ander belangrijk succes het is ontstane contact met ambassadeurs, zoals locaties, destiniemarketing organisaties, fotografen en wandelaars. Hierdoor worden onze berichten vaker gedeeld en krijgen we daarnaast vaak kwalitatieve content aangeleverd om te delen. Daarnaast informeren wij regelmatig ons zakelijk netwerk en partners via Twitter en LinkedIn.

Sociale media

Bereik Stijging t.o.v. 2021

Instagram bericht (3x per week)	156.110	+26,4%
Instagram Stories (20x per week)	68.120	+100%
Facebook bericht (3x per week)	95.746	+56,2%
Facebook Stories (20x per week)	25.425	+100%

Nieuwsbrieven

Er zijn maandelijks twee nieuwsbrieven verstuurd. Een voor publiek en een voor partners. Het aantal nieuwsbrieflezers van de partnernieuwsbrief is toegenomen. De publieksnieuwsbrief is nieuw (eind 2021) en heeft in korte tijd ook een behoorlijk adressenbestand opgeleverd. We hebben pop-ups op de vernieuwde website geplaatst en andere gerichte acties ondernomen om dat te bereiken.

Type

Lezers Stijging t.o.v. 2021

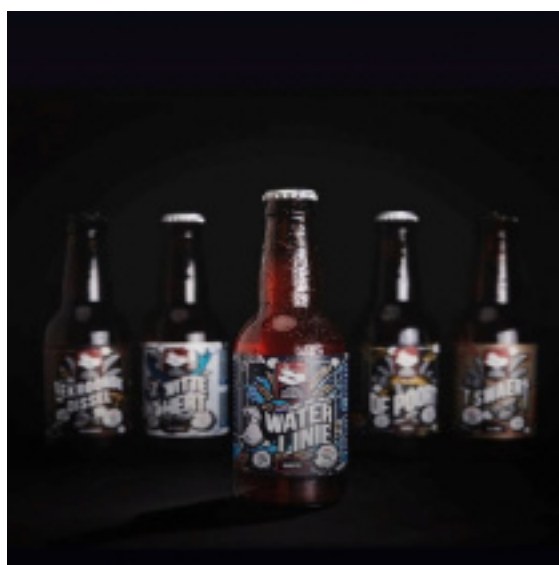
Partnernieuwsbrief	1.597	+17%
Publieksnieuwsbrief	522	+100%

Advertenties, pr en media

Om ons doel te bereiken om de Oude Hollandse Waterlinie bekend te maken bij een groter publiek, hebben we in 2022 veel aandacht besteed aan pr en media. Het jubileumjaar, de historie en de evenementen en activiteiten van de Stichting OHW en die van onze partners hebben we op diverse manieren bekend gemaakt bij het publiek. Zo hebben we persberichten verstuurd naar lokale, regionale en nationale media en hebben we interviews gegeven voor radio- en televisieprogramma's van de regionale omroepen. Ook plaatsten we (betaald en onbetaald) content in media van derden, wat een groot bereik heeft opgeleverd. Hieronder een overzicht van de belangrijkste media:

Naam	Oplage
Rondje Regio (Het Kontakt)	380.000
SNP Op Pad + app	165.000
Recreatiekrant Nieuwkoop e.o.	70.000
Weekblad Story	63.000
Z-Card OHW*	50.000
Fort!*	45.000
Vesting!*	45.000
Groene Hart-magazine	40.000
Fiets NL-magazine	30.000
Z-Card Groene Hart	30.000
Rabo en Co-magazine	25.000

* Mede mogelijk gemaakt door Provincie Zuid-Holland.

Zichtbaarheid en materialen

De Oude Hollandse Waterlinie werd verder zichtbaar op uiteenlopende locaties en manieren. Door de Stichting OHW en haar partners is hier de nodige aandacht aan besteed. Er is een jubileumlogo ontworpen en daarmee zijn onder meer jubileumvlaggen, vlaggenlijnen, zwaaivlaggetjes, spandoeken, banners, beachflags, drijvende sleutelhangers, drijvende logo tonnen en stickers gemaakt. Daarnaast zijn er speciale producties geweest. De zichtbaarheid kwam vooral tot uiting bij:

- Opening van het jubileumjaar in Nieuwpoort
- Uitgifte van een speciaal Oranje Vaasje
- Door Stichting OHW georganiseerde exposities en lezingen
- VR-palen waar het toen en nu op OHW-locaties zichtbaar is
- Door Stichting OHW georganiseerde fotowedstrijd
- Realisatie van de vernieuwde Z-card
- Uitgifte van de Herdenkingsmunt
- Ontwikkeling van speciaal OHW-bier
- Uitreiken van jubileumvlaggen aan partners (gemeenten, provincies en waterschappen)
- Film De Zondvloed
- Rampjaar concerten

Resultaten

2022 was een succesvol jaar voor Stichting OHW op het gebied van marketing. Dankzij de bovengenoemde activiteiten en inzet heeft Stichting OHW in 2022 veel mensen weten te bereiken en te betrekken bij de waterlinie. Zo is het aantal volgers op de sociale media-kanalen flink gegroeid en is er meer *traffic* naar de website gegenereerd. Er is veel geïnvesteerd in zowel de digitale aanwezigheid als in print media en pr. Er zijn verschillende samenwerkingen en evenementen opgezet om meer mensen te betrekken bij de waterlinie. Hierdoor is de naamsbekendheid van de OHW gegroeid en zijn er meer mensen enthousiast geworden over de waterlinie. Stichting OHW zal ook in 2023 blijven werken aan het vergroten van de naamsbekendheid en het betrekken van meer mensen bij de waterlinie.

Kennis

Het 'Waterlinie Academie' project is gericht op het verzamelen, ontsluiten en delen van kennis over de Oude Hollandse Waterlinie. Het vormt daarmee de basis voor de betrokkenheid van Stichting OHW bij vele projecten met derden.

Samenwerking

In april is de Kennisdag Nederlandse Waterlinies georganiseerd in de Brabantse vestingstad Heusden; in 1672 nog een Hollandse stad en onderdeel van de Oude Hollandse Waterlinie (foto rechts). Hierbij is samengewerkt met het Kenniscentrum Waterlinies (Nieuwe Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam) en de Alliantie Zuiderwaterlinie. Ruim 100 personen hebben deelgenomen aan de bijeenkomst. Naast medewerkers van provincies, waterschappen en gemeenten waren er lokale ondernemers, beheerders en vrijwilligers van erfgoedlocaties, medewerkers van musea en leden van historische verenigingen aanwezig.

Samen met Deltares, Waternet en andere organisaties is een virtuele reconstructie van de Oude Hollandse Waterlinie gemaakt. Studenten van de Hogeschool Windesheim (foto onder) en Universiteit Wageningen

hebben bijgedragen aan het model. Met moderne waterbouwkundige technieken is het gebied rond Amsterdam, Muiden, Naarden en de noordelijke Vechtstreek virtueel onder water gezet. De simulaties geven een indruk van hoe de inundaties van de Oude Hollandse Waterlinie tot stand kunnen zijn gekomen. De resultaten van het project zijn verwerkt in een animatiefilm, gemaakt door Bureau Beeldtaal Filmmakers uit Deventer, en in een artikel in het Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis.

Educatieprogramma

Samen met het Erfgoedhuis Zuid-Holland is gewerkt aan een educatief programma over de Oude Hollandse Waterlinie voor basisschoolgroepen 7 en 8. Het project werd geleid door het Erfgoedhuis, dat specialisten heeft ingezet om verhalen en lesprogramma's op te stellen. Er zijn of worden programma's gemaakt voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gorinchem, Gouda, Krimpenerwaard, Molenlanden, en Nieuwkoop. Meestal met inbreng van de lokale historische vereniging. Stichting OHW verzorgde tevens de communicatie met Kunstgebouw.

Lezingen

Stichting OHW heeft in diverse plaatsen in en rond het liniegebied lezingen verzorgd. Tevens zijn belangstellende partijen geassisteerd door hen in contact te brengen met (lokale) experts, die vervolgens zelf lezingen hebben gegeven. In vrijwel alle gevallen ging het om een uitnodiging van een historische vereniging of museum. Ook is er een lezing gegeven op een door Stichting Menno van Coehoorn georganiseerde bijeenkomst op Fort Wierickerschans.

Publicaties

Stichting OHW heeft in 2021 twee boeken gemaakt: het stripboek 'Het Waterwapen' en in samenwerking met Uitgeverij WBOOKS 'Het Oude Hollandse Waterlinie Boek'.

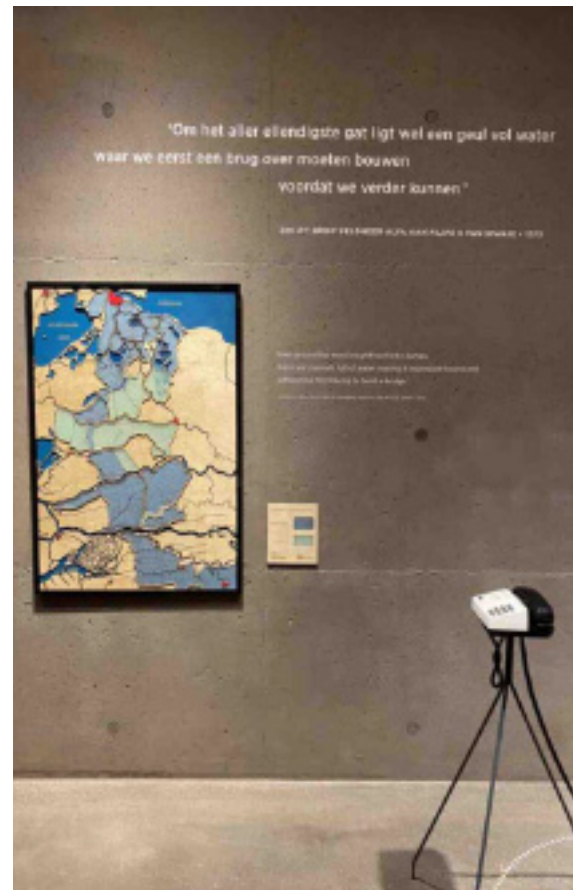
Vele schrijvers, onderzoekers en programmamakers hebben in 2022 voor hun publicaties contact gezocht met Stichting OHW met vragen over de waterlinie, het leger en over gerelateerde gebeurtenissen in 1672. Tevens is de stichting gevraagd aanwezig te zijn bij enkele boekpresentaties, waaronder het boek van Leen Ouweeneel, 'Regenten en de Waterlinie in het Rampjaar', en het boek 'Ontdek de Waterlinies tussen Lek & Linge', een product van Gebiedsmarketing Tussen Lek & Linge dat actief is in de gemeente Vijfheerenlanden. Aan dit tweede boek heeft Stichting OHW een inhoudelijke bijdrage geleverd in de vorm van een korte beschrijving van de lokale OHW-geschiedenis.

In samenwerking met de Vereniging Nederlandse Vestingsteden en de Koninklijke Nederlandse Automobiel Club (KNAC) is een routeboek gemaakt in de serie 'Touren door de geschiedenis van Nederland'. De Oude Hollandse Waterlinie vormde het thema van de route door de provincie Utrecht, met speciale aandacht voor de Franse kant van de linie. De route loopt vanuit IJsselstein langs de Lek en Jaarsveld naar de vestingsteden Oudewater en Woerden (foto boven), en verder door het

inundatiegebied naar fort Nieuwersluis, en ten slotte langs de Vecht naar Slot Zuylen. Voor de Lopikerwaard en Woerden is tevens een fietsroute toegevoegd. Het routeboek werd in juni in IJsselstein gepresenteerd tijdens een classic car rally over een deel van de route.

Stichting OHW heeft regelmatig contact gehad met de redactie van het NTR programma 'Het Rampjaar 1672'. Naast het leveren van historische informatie, relevante locaties en kaartmateriaal zijn de makers aan experts voorgesteld. Waterliniekenners Chris Will en Leen Ouweneel vertellen in de serie over de inundaties en vestingen van waterlinie met gebruik van de waterliniekaart van Stichting OHW (afbeelding onder).

De kaart was tevens de basis voor een nieuwe reliëfkaart in het Waterliniemuseum op Fort bij Vechten (foto rechts).

Witte Plekken

Het resultaat van onderzoeksproject Witte Plekken van de Waterlinie is gepresenteerd op 18 maart 2022 tijdens de opening van het jubileumjaar.

Gedeputeerden Willy de Zoete (CU-SGP, Zuid-Holland) en Rob van Muilekom (PvdA, Utrecht) namen een exemplaar in ontvangst. De zeventig gedrukte exemplaren zijn verspreid onder contactpersonen van de stichting bij de deelnemende gemeenten, waterschappen en provincies. Een digitale versie is via de website beschikbaar gemaakt.

In het rapport beschrijven diverse waterlinie-kenners tientallen locaties die een sterke relatie hebben met de Oude Hollandse Waterlinie. De focus ligt daarbij op locaties waar deze relatie nog slechts gedeeltelijk, of zelfs niet, zichtbaar en beleefbaar is gebleven of is gemaakt.

In het rapport zijn zodoende vier aandachtsgebieden aangewezen: de Amstel (tussen Uithoorn en Amsterdam), de Vechtstreek (ten noorden van Nieuwersluis), de Lek (ten oosten van Nieuwpoort), en de voormalige Hollandse steden in Brabant (Klundert, Geertruidenberg, Heusden).

Concerten

In het kader van het 350 jarig bestaan zijn twee series concerten georganiseerd: in het Open Monumenten weekend op zaterdag 10 september gaf het Barok-ensemble Camerata Capelle, samengesteld uit professionele en semiprofessionele musici drie concerten op locaties die de deuren openden ter gelegenheid van de Monumentendagen.

Zij speelden in Woerden in de Petruskerk, in Nederhorst den Berg in de Willibrordkerk en in Muiderberg in de Kerk aan Zee. De muziek werd afgewisseld met verhalen over de lokale geschiedenis van de Oude Hollandse Waterlinie en het Rampjaar 1672, verteld door theatermaker Michiel van de Burgt.

Hetzelfde concept, muziek verbinden met gebeurtenissen die in het Rampjaar 1672 plaatsvonden, is toegepast op de concertreeks die in samenwerking met het Orkest van het Groene Hart plaatsvond. Dirigent Jim Benjamin Roodnat heeft de muziekbibliotheek van die periode grondig uitgeplozen. Het orkest speelde bekende en minder bekende werken uit de tijd van het Rampjaar of met een relatie tot 'water'.

Zo koos hij o.a. de Schaatsers van Waldteufel met een knipoog naar de invallende legers die we zelfs op het bevroren water te lijf gingen; een

lieflijke wals met de meest elegante uitglijders op het ijs ooit op toon gezet en het bekende stuk Water Music van Händel. Jong talent Samuel Golub kreeg een podium en speelde Barokke hoogtepunten op het klavecimbel.

Speciaal voor de herdenking van het Rampjaar 1672 heeft de Woerdense componiste José Retra een hedendaags, modern werk geschreven. Deze gloednieuwe compositie vertolkt met indringende muzikale klanken het wapengekletter en het oorlogsleed zoals dat zich in de winter van 1672-1673 afspeelde. In Woerden beleefde dit werk '1672' zijn wereldpremière.

De concerten vonden plaats op 19 november in Woerden en op 3 december in Alphen aan den Rijn.

Fotowedstrijd

Het thema van de jaarlijkse fotowedstrijd was 'Recreëren in de Oude Hollandse Waterlinie'. Een uitnodiging om deel te nemen is in de lente aan fotoclubs en organisaties verzonden en persberichten zijn uitgegaan.

De 76 geldige inzendingen maakten het de jury niet makkelijk, maar de winnaar was **Cor Boers** met een foto genomen in de vestingstad Woudrichem (Altena). Met de wandelaar en de fietsers in het beeld werd subtiel maar duidelijk aan het thema recreatie voldaan. Verder vond de jury de kleurstelling en de compositie goed getroffen. Al met al een prachtig en sereen beeld van de Oude Hollandse Waterlinie.

De tweede prijs was voor **Ria de Wit** met een foto van schaatsters bij Haastrecht (Krimpenerwaard).

De derde prijs was voor **Bep Bouhuijzen** met een foto van de Nieuwkoopse Plassen (Nieuwkoop).

De jury bestond uit:
Erwin van Klaveren, Marianne Sijberden en Marjolein Stappers.

Slotwoord

Een bijzonder jaar is voorbij. De viering van het 350-jarig jubileum van de inundatie van de Oude Hollandse Waterlinie. En wat een geweldig jaar hebben wij er met elkaar van gemaakt. Met speciale evenementen, speciaal gebrouwen Oude Hollandse Waterliniebier, een mooie herdenkingsmunt met Stichting Michiel de Ruijter, een Oranjevaasje en natuurlijk de nieuwe wandelgids die de recreatieve routes op een andere wijze belicht.

En ook onze partners hebben zich niet onbetuigd gelaten. Met mooie films, brochures en speciale uitgaven van gebiedspromotie. Geweldig om te zien hoe vestingsteden elkaar wisten te vinden in gezamenlijke campagnes en evenementen. Maar ook door het delen van best practices.

Bijzonder trots ben ik op onze samenwerking met het Erfgoedhuis Zuid-Holland en het Kunstgebouw, met wie wij een educatieprogramma delen voor leerlingen van de bovenbouw van het primair onderwijs. In 2022 hebben wij in Gorinchem, Molenlanden en Bodegraven-Reeuwijk het startschot voor dit project mogen geven.

Het is bijna jammer dat dit jaar voorbij is, want in verbinding en samenwerking is veel opgepakt en uitgebouwd. En nu komt de tijd van oogsten. Deze hernieuwde verbindingen zijn slechts een basis voor de toekomst van ons OHW-gebied. Naast het behoud van het historisch besef, de noodzaak tot onderzoek, de uitbreiding van educatie en de toegankelijke ontsluiting, vraagt dit gebied om een integrale benadering.

***‘De ware ontdekkingsreis is geen speurtocht
naar nieuwe landschappen, maar het
waarnemen met nieuwe ogen.’***

~ Marcel Proust

Een opgave voor ons allen om bij de ontwikkelingen die wij doormaken ons af te vragen wat dit voor effect heeft op dit bijzondere historische erfgoed. We hebben te maken met woningbouwopgaven, klimaatopgaven, energiestrategieën, mobiliteitsvisies. Maar ook de wetenschap dat wij slechts een keer kunnen bouwen in een gebied wat onze historie zo prominent vertegenwoordigd. Ons bewust zijn en blijven van deze realiteit hoort ook bij de rol die de stichting uitdraagt bij de diverse overlegorganen waar wij deel van uitmaken.

Ik dank alle bestuurders (burgemeesters en wethouders) van onze vestingsteden waar ik mee om tafel mocht om onze uitdagingen mee te delen. Ik dank de vertegenwoordigers van de Waterschappen en de Provincies Zuid-Holland en Utrecht voor hun (financiële) steun en medewerking. En uiteraard geldt dit ook voor onze partners aan de Erfgoedtafel en in het veld.

En als laatste, maar zeker niet als minste, alle medewerkers van onze stichting die zich ingezet hebben in 2022. Bestuurlijk, vrijwillig of in dienst, als team hebben we er iets bijzonders van gemaakt waar we trots op mogen zijn. Zonder jullie was het niet het succes geworden waar we in dit jaarverslag op terug kijken. En daarvoor dank ik jullie van harte!

Anastasia van der Lugt
directeur Oude Hollandse Waterlinie

***'Tell me and I forget.
Teach me and I may remember.
Involve me and I learn.'***
~ Benjamin Franklin